

نقش نیروی انتظامی در تأمین امنیت اجتماعی

دکتر علی اعظم کریمپای^۱
دکتر محسن مرادیان
علی عباسی^۲
چکیده

تاریخ دریافت: ۸۸/۳/۴
تاریخ پذیرش: ۸۹/۹/۸

مرجع امنیت اجتماعی در این مقاله جامعه و موضوع آن امنیت اجتماعی است. منظور از جامعه، مردمی است که در قلمرو جغرافیایی کشور ایران سکونت دارند و از گروه‌ها، طبقات، اقوام و مذاهب مختلف تشکیل شده‌اند. منظور از امنیت اجتماعی، آن بخش از اقدامات ایجابی دولت است که در راستای ارتقا و تأمین امنیت اجتماعی صورت می‌گیرد و در حوزه‌ی مأموریت‌های ناجا قرار دارد. محقق تلاش کرده است تا این نقش را کاملاً برجسته سازد و سهم آن را در تأمین امنیت اجتماعی کشور مشخص کند. در این تحقیق از روش زمینه‌ای موردی با رویکرد همبستگی استفاده شده است. جامعه‌ی آماری تحقیق عبارتند از: کلیه فرماندهان و مدیران جایگاه‌های ۱۸ (سرتیپی) و بالاتر در ستاد ناجا، فرماندهان انتظامی استان‌ها و همچنین استادان دانشگاه‌هایی که در زمینه‌ی امنیت اجتماعی صاحب نظر و صاحب اثر هستند. برای تعیین و اندازه‌گیری متغیرها و شاخص‌ها، از روش میدانی شامل تکمیل پرسشنامه، مصاحبه با کارشناسان، تشکیل میزگرد و طوفان مغزی و از روش اسنادی شامل فیش‌برداری از متون دینی و مستندات بالادستی و مطالعه‌ی اسناد و مدارک، استفاده شده است. متغیرهای مستقل این تحقیق پیش‌گیری از وقوع ناهنجاری‌ها و جرایم اجتماعی، نظارت بر حفظ انضباط اجتماعی، رعایت حقوق شهروندی، تعامل اجتماعی با نهادها، سازمان‌ها و بخش خصوصی و ارائه خدمات اجتماعی می‌باشند. با توجه به ماهیت سؤال‌های پژوهشی از ابزارهای مناسب آماری نظیر آزمون رتبه‌ای فریدمن، تحلیل رگرسیونی و تحلیل مسیر استفاده شده و نقش هر متغیر بر امنیت اجتماعی مشخص گردیده است. سپس با استفاده از نرم افزار لیزرل مهم‌ترین شاخص‌ها در هر متغیر تعیین شده‌اند.

نتایج نشان می‌دهند که مأموریت‌های اصلی نیروی انتظامی که در قالب نقش و به عنوان متغیر مستقل تحقیق آورده شد، بر متغیر وابسته امنیت اجتماعی تأثیر معنی‌دار و افزایشی دارد و با تغییر آنها می‌توان امنیت اجتماعی را در جامعه پیش‌بینی و تبیین نمود. هر چند میزان این همبستگی و معنی‌داری برای هر یک از مؤلفه‌های متغیر مستقل و تأثیر آن بر متغیر وابسته متفاوت است.

کلید واژه

امنیت / امنیت اجتماعی / امنیت عمومی / پیشگیری / حقوق شهروندی / انضباط اجتماعی.

۱- عضو هیأت علمی دانشگاه علوم انتظامی.

۲- عضو هیأت علمی دانشگاه عالی دفاع ملی.

۳- دانشجوی دکتری مدیریت دفاعی

مقدمه

بی تردید هیچ عنصری برای پیشرفت، توسعه، تکامل جامعه و شکوفایی استعدادها، مهم‌تر از عنصر امنیت و تأمین آرامش در جامعه نیست و توسعه، خلاقیت و تحرک اجتماعی اثربخش، بدون امنیت امکان‌پذیر نخواهد بود.

امنیت اجتماعی یکی از ضروری‌ترین نیازهای فرد، گروه و جامعه می‌باشد و ادامه‌ی حیات و بقای جوامع بدون آن مشکل و غیرممکن خواهد بود (آزر، ۱۹۸۸: ۲۷۹). به طور کلی تأمین امنیت اجتماعی در جامعه، موجب تقویت امنیت ملی می‌گردد. زیرا مشارکت مردم با رضامندی و تکریم آنان توسط نیروی انتظام بخش جامعه، بسترهای لازم توسعه و رفاه در جامعه را فراهم مینماید. مجموعه‌ی این ملاحظات نشان‌گر اهمیت موضوع برای جامعه‌ی مردم سالار دینی ایران، می‌باشد. (غفور زاده، ۱۳۸۷: ۲۵).

از نظر تبارشناسی امنیت دارای سابقه طولانی است. نخستین مباحث فلسفی و سیاسی امنیت را در آثار افلاطون و ارسطو می‌توان یافت. (مؤذن جامی، ۱۳۷۶: ۲۱). «منتسکیو» عقیده دارد: «چون امنیت نتیجه صلح و صلح اولین قانون طبیعت است، لذا بزرگ‌ترین اصول در حکومت، ایجاد امنیت است و مقصود از امنیت تنها حفظ حیات نیست، بلکه تأمین آزادی است.» (همان: ۲۷۴). «هابز»، «شرایط طبیعی» را شرایط ناامنی و «شرایط اجتماعی» را شرایط امن بر می‌شمارد. «جان لاک» با رویکردی فراگیرتر می‌گوید: «مقصود از صلح و امنیت تنها آن نیست که زنده بمانیم بلکه منظور دستیابی به رفاه، آسایش و ایجاد تسهیلات مشخص است که حق طبیعی ماست.» (همان: ۵۲). در ادیان الهی نیز می‌توان سابقه امنیت

نقش نیروی انتظامی در تأمین امنیت اجتماعی ۹

را جستجو نمود. از شش هزار و ۲۳۶ آیه قرآن کریم ۸۵۳ مورد (۱۲/۶ درصد) پیرامون ایمنی و امنیت است. (فراست‌خواه، ۱۳۸۴: ۱۲۶)

در ایران، تأمین نظم، امنیت و آسایش عمومی طبق قانون ناجا از وظایف نیروی انتظامی است هر چند پیرامون تأثیر پدیده‌های اجتماعی بر امنیت اجتماعی، آثار و مطالب علمی فراوانی در سال‌های گذشته تدوین و منتشر گردیده است؛ اما هدف مورد نظر این تحقیق، تبیین نقش ناجا و تفکیک مرز مفهومی امنیت اجتماعی با سایر سطوح امنیت از منظر مأموریت‌های ناجا است. از این منظر، سعی شده است تا سهم ناجا در تأمین امنیت اجتماعی کشور مشخص گردد و برای ایفای نقش، الگوی مناسبی ارائه شود.

بیان مسئله

چندی است که نیروی انتظامی، رویکرد جامعه محوری را برای بازسازی ساختارها و روش‌های اجرایی در مأموریت‌های محوله‌ی خود، انتخاب کرده است.

با این وصف، نیروی انتظامی به رغم تغییر رویکرد از تهدید محوری به جامعه محوری و روی آوردی به روش‌های نرم افزاری در تأمین امنیت، در سال‌های اخیر کمتر توانسته است از همه ظرفیت‌ها و سرمایه‌های بالقوه اجتماعی موجود در تولید، حفظ و ارتقای امنیت اجتماعی شهروندان بهره گیرد. این از آن رو است که امنیت، حاصل تولید نهادها، سازمان‌ها و تشکل‌های غیر دولتی، بخش خصوصی و مردم است و نیروی انتظامی تنها به عنوان یکی از سازمان‌های اجتماعی، وظیفه‌ی تولید و تأمین بخشی از امنیت اجتماعی را به

عاهده دارد. علاوه بر وجود عوامل تأثیرگذار بر امنیت اجتماعی شهروندان موارد زیر را در اهمیت و ضرورت این تحقیق می توان برشمرد:

۱. پایین بودن میزان احساس امنیت شهروندان در مقوله های جانی، مالی، روانی و اخلاقی؛
 ۲. ضعف انجام وظیفه و ایفای نقش توسط نهادها و سازمان های دولتی و خصوصی در تأمین امنیت اجتماعی؛
 ۳. ضعف استفاده از ظرفیت های مشارکت مردمی و جلب آن در تأمین امنیت؛
 ۴. مشخص نبودن دقیق مرزهای مفهومی و ادبیات امنیتی در سطوح مختلف امنیت از جمله امنیت عمومی، اجتماعی و فردی در مأموریت های ناجا؛
 ۵. ضعف تعیین دقیق مسئولیت ها و وظایف ناجا و سایر نهادها در مقوله امنیت اجتماعی و نحوه ی ارتباط آن نهادها با ناجا؛
 ۶. خلاء پیش بینی ساختار مناسب برای تأمین امنیت اجتماعی در قانون ناجا؛
- و سرانجام مهم ترین دغدغه و مشکل موجود نبود الگوی بومی و مدون برای تأمین امنیت اجتماعی توسط ناجا در کشور است.

اهداف تحقیق

هدف اصلی :

- شناخت نقش اصلی ترین مأموریت های ناجا در تأمین امنیت اجتماعی و ارائه الگوی مناسب برای ایفای نقش.

سؤال اصلی تحقیق

- نقش ناجا در تأمین امنیت اجتماعی چیست؟ و الگوی مناسب برای ایفای این نقش چه می‌باشد؟

فرضیه اصلی:

بین نقش ناجا و امنیت اجتماعی رابطه معناداری وجود دارد.

مفاهیم و اصطلاحات

امنیت:

امنیت عبارت است از اطمینان خاطر که بر اساس آن افراد در جامعه‌ای که زندگی می‌کنند، نسبت به حفظ جان، حیثیت و حقوق مادی و معنوی خود بیم و هراسی نداشته باشند. «امنیت» پیش از آن که مقوله‌ای قابل تعریف باشد، پدیده‌ای ادراکی و احساسی است. (بوزان، ۱۳۷۸: ۵۲)

امنیت اجتماعی:

تأمین بخشی از وظایف ایجابی دولت در تأمین امنیت است که توسط نیروی انتظامی به عنوان نماینده‌ی قانونی دولت در قالب وظایف و مأموریت‌ها، صورت می‌پذیرد تا موجب مصونیت (فقدان جرم و جنایت) و آسودگی خاطر (احساس امنیت) اعضای جامعه در فعالیتهای روزمره اجتماعی، محل‌های کسب و کار و تردد، زندگی خصوصی، تعاملات اجتماعی، حفظ ارزش‌های دینی و ملی، تأمین

بخشی از رفاه و آسایش و در نهایت ارتقای منزلت اجتماعی آنان در شبکه‌ی تعاملات اجتماعی گردد. (مؤلف، ۱۳۸۹: ۸)

پیشگیری :

به معنی احتراز و حذر کردن و محفوظ داشتن آمده است. این اصطلاح امروز در بهداشت، پزشکی، تأمین اجتماعی، کار، شغل و زندگی بیشتر مصطلح است، اما به دلیل پیچیدگی و گستردگی مشکلات و مسایل اجتماعی به مفهوم عام به میان می‌آید و حجیت و اهمیت پیش‌گیری از طریق شناسایی محققانه، ضرورت می‌یابد. به مجموعه‌ی شیوه‌هایی نیز گفته می‌شود که به منظور پیش‌گیری از بروز و انتشار یک یا چند نوع بیماری مسری به کار برده می‌شود. در مطالعات و تحقیقات اجتماعی، پیش‌گیری جهت بسیج مجموعه‌ی اعمال و تدابیر منظم، منتظم و سازمان یافته‌ای است که هدف آن جلوگیری از تکوین، ظهور و بروز مسائل اجتماعی، اقتصادی، سیاسی، فرهنگی، تربیتی و بهداشتی است. (آراسته خو، ۱۳۸۱: ۳۷۰)

حقوق شهروندی :

به مجموعه‌ای از حقوق مدنی، سیاسی و اجتماعی شهروندان اطلاق می‌شود که امکان تملک دارایی‌ها، التزام به قراردادها، آزادی‌های حزبی، آزادی فکر و اندیشه، فعالیت‌های اقتصادی، حق انتخاب کردن و انتخاب شدن، بهره‌مندی از حداقل استاندارد رفاهی و اقتصادی، تأمین اجتماعی و حق حیات طبیعی و اجتماعی را فراهم می‌سازد. (موسوی، ۱۳۸۲: ۹۳)

امنیت اجتماعی در قرآن مجید:

مفهوم ایمنی و امنیت، کاربردی به نسبت فراوان در قرآن دارد. از ۶۲۳۶ آیه قرآن، در حدود ۸۵۳ مورد (۱۲/۶۱ درصد) آن، پیرامون ایمنی و امنیت است. این نکته نشانگر اهمیتی است که موضوع امنیت و ایمنی از منظر قرآنی دارد. از مجموع ۸۵۳ مورد، امنیت به کار رفته در قرآن نیز بیشترین مقدار، یعنی ۸۱۱ بار (۹۵/۲ درصد) مستقیم اشاره به معنای ایمنی روحی و معنوی (کلمه‌ی ایمان و مشتقات آن) می‌باشد که این موضوع نیز حکایت از آن دارد که قرآن بالاترین نقش و عنایت خود را متوجه‌ی امنیت روحی و معنوی آدمی نموده است، لکن افزون بر این، از ابعاد و جنبه‌های دیگر امنیت نیز در قرآن کریم سخن به میان آمده است. (فراستخواه، ۱۳۷۵: ۲۸۲-۲۸۱)

امنیت اجتماعی از دیدگاه معصومین (علیهم السلام)

در روایاتی از پیامبر (ص) آمده است:

- «نعمتان مکفورتان، الا من و العافیه؛ (مجلسی، ۱۳۶۵: ۱۷۰) دو نعمت‌اند که قدر آن‌ها شناخته نمی‌شود و کفران می‌گردند؛ امنیت و عافیت».
- لا خیر فی ... الوطن الا مع الأمن و المسره؛ «وطنی که امنیت و شادی در آن نیست، خیری در آن نیست» (محمدی ری شهری، ۱۳۷۵: ۳۵۶۸).
- السکینه معنم و ترکها مغرم؛ «آرامش غنیمتی است ارزشمند و بی نصیب بودن از آن، زیانی است بزرگ» (صالحی، ۱۳۸۶: ۲۷).
- الامن و العافیه نعمتان مغبونٌ فیها کثیرٌ من الناس؛ «امنیت و سلامت دو نعمتی است که از بسیاری مردمان پوشیده است» (همان: ۵۸).

- حرس ليله في سبيل الله عزّ و جلّ افضل من الف ليله يقام ليلها و يضام نهارها؛ «یک شب برای خدا پاسداری کردن، بهتر است از هزار شب که نماز بگزارند و روزش را روزه بدارند» (همان : ۱۶۳).
- حرم علی عینین ان تنالها النار : عین بکت من خسیه الله و عین باتت تحرس الاسلام و اهله من الکفر؛ «آتش بر دو چشم حرام است: یکی چشمی که از بیم خدا گریسته است و دیگر چشمی که نخوابیده است و از مسلمانان در برابر کافران پاسداری کرده است» (همان).
- « لا نعمه اهننا من الامن ؛ هیچ نعمتی گواراتر از امنیت نیست». (هرسی تبریزی، ۱۳۳۷ : ۱۰۷).
- « ماهیه العیش فی الامن ؛ اصل و اساس زندگی امنیت است». (همان : ۱۰۹).
- « شرالبلاد بلد لا امن فیه و لا خضب ؛ بدترین شهرها جایی است که امنیت و سرسبزی در آن نباشد» (همان : ۱۱۲).
- « شرالاطوان ما لم یامن فیه القطان ؛ بدترین وطن‌ها جایی است که اقامت‌کنندگان در آن احساس امنیت نکنند» (همان : ۵۳۱).
- « اللهم انک تعلم انه لم یکن ما کان منا منافسه فی سلطان و لا التماس شیء من فضول الحطام و لکن لنرد المعالم من دینک و نظهر الاصلاح فی بلادک فیامن المظلومون من عبادک (همان : ۴۰۶)؛ بار خدایا! تو می‌دانی جنگ و کشمکش ما به خاطر قدرت‌طلبی یا فزون‌خواهی ثروت دنیا نبود، بلکه برای آن است که نشانه‌های دین تو را باز گردانیم و

اصلاح را در سرزمین‌های تو حاکم کنیم تا بندگان مظلومت امنیت یابند و حدود تعطیل شده‌ات به اجرا در آید».

دیدگاه‌های حضرت امام (ره) پیرامون امنیت اجتماعی :

در کلام امام خمینی (ره) سخنانی می‌توان یافت که بر حفظ و امنیت حریم خصوصی انسان‌ها تأکید شده است. امام خمینی (ره) در فرمانی که در ۲۴ آذر ۱۳۶۱ خطاب به قوه قضاییه و دیگر ارگان‌های اجرایی در مورد اسلامی شدن قوانین و عملکردها صادر نمودند، درباره عدم دخالت در حوزه خصوصی و امنیت شهروندان، و آزادی‌های شخصی و فردی آن‌ها به ویژه امنیت قضایی به مواردی تصریح می‌کنند که گویای دیدگاه و اندیشه ایشان در مناسبات امنیت و آزادی است. پاره‌ای از بندهای نامه مذکور، که به فرمان هشت ماده‌ای نیز مشهور شده است، به اختصار عبارت‌اند :

۱. احضار و توقیف افراد بدون حکم قاضی که بر اساس موازین شرعی است، جایز نیست و تخلف از آن موجب تعزیر می‌شود؛
۲. تصرف در اموال منقول و غیرمنقول افراد، بدون حکم شرعی، مجاز نیست. ورود به مغازه و محل کار و منازل افراد بدون اذن صاحبان آنان برای جلب یا به نام کشف جرم و ارتکاب گناه، ممنوع است؛
۳. شنود تلفن‌ها و استماع ضبط صوت دیگران به نام کشف جرم جایز نیست. علاوه بر این تجسس درباره گناهان دیگران و دنبال کردن اسرار مردم ممنوع و فاش کردن اسرار آنان جرم و گناه است؛

۴. تجسس در صورتی که برای کشف توطئه و مقابله با گروه‌های مخالف نظام اسلامی که قصد براندازی دارند و کار آن‌ها مصداق افساد در زمین است انجام شود، مجاز است. البته در صورت جواز تجسس می‌بایست ضوابط شرعی رعایت شود و یا با دستور دادستان باشد زیرا تعدی از حدود شرعی است؛

هنگامی که مأموران قضایی از روی خطا و اشتباه وارد منزل و محل کار شخصی و خصوصی افراد شوند و با آلات لهو، قمار، فحشا و مواد مخدر برخورد کردند، حق ندارند آن را افشا کنند. و هیچ کس محق نیست حرمت مسلمانان را هتک کنند (صحیفه نور، ج ۱۷ : ۱۴۲).

شاخصه‌های امنیت اجتماعی و راهکارهای ایجاد آن از نظر امام خمینی (ره) عبارت‌اند :

- الف. اطمینان بخشیدن به مردم؛
- ب. احترام به مال و آبروی مردم و حفاظت از آن؛
- ج. حفظ حریم مردم و مبارزه با مظاهر فساد؛
- د. تعامل با سایر قوای مسلح برای ایجاد امنیت؛
- هـ. همگامی با مردم در ایجاد نظم و امنیت (غفورزاده، ۱۳۸۸ : ۵۴).

دیدگاه‌های مقام معظم رهبری پیرامون امنیت اجتماعی :

اهم دیدگاه مقام معظم رهبری در توصیف امنیت اجتماعی، امنیت اخلاقی و احساس امنیت به شرح زیر می‌باشد.

- امنیت یکی از اساسی‌ترین و اصلی‌ترین نیازهای یک ملت و یک کشور است. مهم‌ترین مشکل برای یک کشور وقتی به وجود می‌آید که در محیط کار، در محیط زندگی، در محیط تحصیل و در فضای عمومی جامعه، مردم احساس امنیت نکنند.
- امنیت یک مقوله اساسی است. امنیت اجتماعی، امنیت فردی، امنیت در همه محیط‌های زندگی، امنیت فکری و معنوی و روانی، همه‌ی این‌ها جزء انتظارات مردم است.
- معنای امنیت اجتماعی این است که مردم در محیط کار و زندگی خود، احساس خوف، تهدید و ناامنی نکنند. این مسئله خیلی مهم است. آحاد ملت برای این که بتوانند در محیط کسب و کار و فعالیت اجتماعی و زندگی خصوصی، کار صحیح خود را انجام دهند و حتی به عبادت خدا با دل آرام و خاطر جمع مشغول باشند، محتاج امنیت هستند. برای تأمین این نیاز عمومی لازم است که از طرف حاکمیت اعمال قدرت شود. حکومت اسلامی که مظهر قدرت الهی و قدرت مردم در جامعه است، باید با اقتدار این خواسته‌ی عمومی انسان‌ها را تأمین کند.
- امنیت اخلاقی یکی از مهم‌ترین مقولاتی است که مردم به آن احتیاج دارند. ناامنی اخلاقی این است که مردم در محیط جامعه و در کوچه و خیابان نتوانند طبق اعتقادات و دین و ایمان خود آسوده و بی‌دغدغه حرکت کنند و با مناظری مواجه شوند که وجدان دینی آن‌ها را آزرده می‌کند و تأثیر اخلاقی به روی جوانان آن‌ها می‌گذارد. باید از امنیت فرهنگی و اخلاقی مردم دفاع کنید (خطاب به ناجا).

ب- مهم ترین توصیه‌های مقام معظم رهبری به نیروی انتظامی در تأمین امنیت اجتماعی، امنیت اخلاقی و احساس امنیت (انتظارات)

- تأمین و حفظ امنیت اسلامی و شهروندی مردم؛
- خدمتگزاری به مردم و ارائه خدمات امنیتی، انتظامی و رفاهی به صورت صادقانه، دلسوزانه و مخلصانه به مردم؛
- جلب رضامندی مردم با ارائه خدمات مطلوب و تأمین امنیت؛
- هوشیاری، دقت، مراقبت، قاطعیت، سرعت عمل، پیگیری در انجام مأموریت‌ها؛
- حفظ و مراقبت از همدیگر (نهادهای و نیروهای مسلح) و تعامل و اعتماد به هم در انجام مطلوب مأموریت‌ها؛
- پیش‌گیری از جرم با تقویت حضور مقتدرانه در همه نقاط کشور؛
- دفاع از امنیت اخلاقی، معنوی و فرهنگی مردم؛
- حفظ ارزش‌ها و اشاعه‌ی آن در جامعه؛
- سالم‌سازی محیط اجتماعی مردم؛
- ارتقای کارآمدی، قابلیت‌ها و توانمندی در تأمین امنیت مردم؛
- جلب اعتماد و مشارکت دادن مردم در امور محوله؛
- الگوبودن و تأثیر در خلیقات مردم در رعایت هنجارها؛
- حفظ آبرو، عرض و حیثیت مردم در انجام مأموریت‌ها. (سازمان عقیدتی سیاسی ناجا، ۱۳۸۵)

امنیت اجتماعی از منظر قانون اساسی :

تأمین امنیت اجتماعی از وظایف مهم نظام سیاسی و دولت به حساب می آید. حوزه و گستره امنیت اجتماعی، بستگی به تصویری دارد که نظام سیاسی از دولت و ساختار و هدف خود می دهد. از آن جا که محور اصلی در این بحث، قانون اساسی جمهوری اسلامی است.

از این جهت، حقوقی که در قانون اساسی جمهوری اسلامی برای انسان ترسیم شده از لحاظ نظری جامعیت دارد و تمام حقوق و نیازهای انسان را تحت الشعاع قرار می دهد. این حقوق که در ارتباط با اجتماع، نظام سیاسی و جمع است، حوزه «امنیت جامعه» است.

با نگاهی به قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، بر اساس نظریه «نهادگرایی»، در حوزه های متفاوت حقوقی و قضایی، اقتصادی، فرهنگی، سیاسی و انتظامی، اصول و حقوقی که به اجتماع و دولت جمهوری اسلامی مربوط می - شود و جزء اهداف نظام سیاسی قرار دارد و برای مردم و افراد جامعه امنیت بخش است، کاملاً لحاظ شده است. براساس قانون اساسی تأمین نیازمندی مردم در زیر مجموعه ی امنیت اجتماعی که در پنج حوزه ی زیر می باشد:

- حوزه حقوقی و قضایی؛
- حوزه اقتصادی؛
- حوزه فرهنگی و اجتماعی؛
- حوزه سیاسی و اداری؛
- حوزه نظامی.

ویژگی‌های پلیس از منظر سندبخشی چشم انداز بیست ساله در تأمین امنیت اجتماعی :

در سند بخشی چشم انداز ۱۴۰۴ ناجا، برگرفته از سند چشم‌انداز ۱۴۰۴، پلیس باید دارای چهار رکن اساسی باشد و هر رکن نیز ویژگی‌های خاص خود را داشته باشد که با دارا بودن این ویژگی‌ها، قادر خواهد بود، امنیت اجتماعی را متناسب با ویژگی‌های جامعه‌ی ایرانی در سند چشم‌انداز تأمین نماید. ارکان و ویژگی‌های مورد نظر پلیس به شرح زیر می‌باشد :

۱- ویژگی‌های نیروی انسانی :

نیروی انسانی مورد نیاز ناجا در جامعه ۱۴۰۴، باید دارای این ویژگی‌ها باشد : صالح و امین، ایثارگر، فداکار، شجاع، مردم‌دار، خلاق، دارای انگیزه‌ی الهی، مسئولیت پذیر، کارآمد و توانمند، برخوردار از منزلت اجتماعی، سخت‌کوش و برخوردار از وضعیت رفاهی و معیشتی مناسب.

۲- ویژگی‌های سازمان و تشکیلات:

یکپارچه و فراگیر، منسجم و هماهنگ، منعطف و نوآور، پویا و کارآمد، پاسخ‌گو به مردم و حاکمیت، مظهر اقتدار عزت و رحمت، تأمین کننده امنیت اسلامی، بهره‌مند از دانش و فناوری، توانا در تولید علوم پلیسی، برخوردار از سامانه‌های جامع امنیتی و انتظامی، برخوردار از سرعت، دقت و صحت عمل.

۳- ویژگی‌های کارکردی :

امین ولایت، مورد اعتماد مردم، جلب رضایت‌مندی مردم، نماد اقتدار نظام، تأمین‌کننده امنیت اجتماعی، حافظ سرمایه‌های اجتماعی، فراهم‌کننده بسترهای رشد فضایل و طرد رذایل در جامعه، توانا در بهره‌گیری از توان بسیج مردمی، تأمین‌کننده امنیت با مشارکت مردم.

۴- ویژگی‌های تعاملی :

الف. تعامل داخلی با نهادها، سازمان‌ها و بخش خصوصی در تأمین امنیت اجتماعی؛
ب. تعامل با پلیس کشورهای دنیا به ویژه پلیس کشورهای اسلامی. (ذوالفقاری، ۱۳۸۸: ۱۷۴-۱۶۶)

نظریه همبستگی امیل دورکیم و امنیت اجتماعی

همبستگی به عنوان مهم‌ترین عامل تعیین‌کننده و خلاق در جامعه است و عنصر اصلی تداوم، حیات اجتماعی، نظم اخلاقی است که شامل مجموعه‌ای از قواعد که بر روابط اجتماعی حکم فرماست. در نتیجه امنیت اجتماعی معلول نظم اخلاقی یا اخلاقیات مشترک است به گونه‌ای که با حضور ارزش‌ها و باورهای مشترک افزایش می‌یابد. (آرون، ۱۳۷۰: ۳۶۹)

نظریه روبنا زیربنای مارکس و امنیت اجتماعی

امنیت اجتماعی در ارتباط با کار معنا و مفهوم می‌گیرد، زیرا که انسان به موازی کاری، امکان تعریف می‌یابد و امنیت اجتماعی به شرایطی اطلاق می‌شود که حرّف و مشاغل گوناگون، استقلال و آزادی عمل خود را حفظ نمایند و با اختیار در تنظیم روابط تولیدی قادر به حمایت و دفاع از اعضای فرد در مقابل تهدیدها و آسیب‌های مختلف باشند. امنیت اجتماعی یعنی حفظ نیروهای تولیدی در شرایطی که انسان‌ها بتوانند در عرصه‌های متعدد و متنوع روند تولید، به انسان بودن خود جامه عمل بپوشانند. (کیوستیو، ۱۳۷۸: ۴۵)

نظریه سیستمی تالکوت پارسونز و امنیت اجتماعی

امنیت اجتماعی با حفظ و ادامه توانایی نهادهای جامعه برای انجام وظایف کارکردیشان فراهم می‌شود، یعنی امنیت اجتماعی با ایجاد و حفظ شرایطی، بسترهای لازم را برای کارکرد نهادهای اجتماعی فراهم می‌نماید تا در انسجام جامعه نقش ایفا نمایند. امنیت اجتماعی از نهادهای جامعه‌پذیر ریشه گرفته و اعتماد، اطمینان، همکاری، همیاری از جمله شاخص‌های آن بوده و زور و قدرت در امنیت اجتماعی ابزار کارآمد نخواهد بود، بلکه ابزارهای اطلاع‌رسانی و آموزش مفید می‌باشند. از نظر پارسونز مهم‌ترین بعد امنیت اجتماعی، امنیت فرهنگی است که خرده نظام‌های اجتماعی به آن احتیاج دارند. (ترنر، ۱۳۷۳: ۸۱)

امنیت اجتماعی از نظر مسعود چلبی

امنیت اجتماعی از طریق پیگیری حوادث بی ثبات قابل سنجش است که در ارتباط با پایگاه اجتماعی، نقش ها و منزلت اجتماعی افراد جامعه قابل شناخت خواهد بود. (چلبی، ۱۳۷۵ : ۱۰)

تئوری امنیت اجتماعی «بوزان»

«بوزان» امنیت اجتماعی را با قابلیت‌ها و توانمندی‌های یک جامعه در راستای حفاظت از الگوهای سنتی، زبان، فرهنگ، مذهب، هویت و عرف ملی شاخص‌سازی کرده است. وی حفاظت از عناصر اصلی انسجام اجتماعی را شرط تحقق امنیت برای بقا و تداوم جامعه می‌داند. از نظر وی امنیت اجتماعی یکی از ابعاد امنیت از جمله اقتصادی، سیاسی، فرهنگی، نظامی و زیست محیطی است که اهمیت آن مانند هر بعد دیگر است. مجری امنیت اجتماعی از نظر بوزان، گروه‌های قومی، مذهبی و زبانی بزرگ که در تعامل یا تقابل دولت ملی می‌باشند، است. (نویدنیا، ۱۳۸۲ : ۶۵)

ویژگی‌ها و کارکردهای هشت‌گانه پلیس اجتماعی

«غرایاق زندی» معتقد است که در بررسی وضعیت و مأموریت‌های پلیسی، کارکردهای مختلفی وجود دارد، وی براساس تعریف ارائه شده از امنیت اجتماعی، پلیس را دارای هشت وظیفه و کارکرد می‌داند. (غرایاق زندی، ۱۳۸۸ : ۸۵ و ۸۴)

- تأمین نظم و امنیت، آسایش و آرامش خاطر افراد و مراقبت از اعضای جامعه؛
- پیشگیری از جرم و از بین بردن زمینه‌های وقوع آن به منظور تأمین امنیت عینی و ذهنی مردم؛
- ارائه خدمات اجتماعی و خدمات رسانی به مردم در دو بخش ارائه خدمات اجتماعی و مردم یاری و کمک به مصدومان جامعه؛
- مبارزه با قاچاق و مواد مخدر (قاچاق هم حوزه‌های اقتصادی و هم اجتماعی را متأثر می‌کند)؛
- تشکیل پلیس محله، مددکاری و ارائه مشاوره به مردم و مجرمان و نظارت اجتماعی بر آنان به منظور کاهش زمینه‌های ارتکاب جرم توسط آنان؛
- جلوگیری و پیشگیری از گروگان‌گیری و اقدامات شرورانه (نگرانی برای زنان و کودکان در این حوزه بیشتر است) که موجب احساس امنیت یا عدم آن در جامعه می‌گردد.
- تشکیل پلیس خصوصی یا واگذاری بخشی از امور و وظایف پلیس به بخش خصوصی، به منظور کمک سازمانی؛ درآمدزایی و مشارکت مردم در امر تأمین امنیت با رویکرد ایجابی؛
- ایجاد صلح و عمل میانجی‌گری در اختلافات، ناآرامی‌ها، شورش‌ها و اغتشاشات با رویکرد ایجابی (کاظم زاده، ۱۳۸۲: ۱۵).

رویکردهای عملیاتی پلیس

رویکرد تهدید محوری: تهدید محوری در امنیت، به رویکردی اطلاق می‌شود که بر ساز و کارهای دولتی در امنیت و نیز مقابله‌ی سخت افزارانه با تهدیدات و سیاست انقباضی در آن تأکید می‌شود. این رویکرد را می‌توان به نحوی متأثر از مکتب واقع‌گرایی دانست. در این نگرش، امنیت، ماهیتی پروژه‌ای و ساختی دارد و بر اساس میزان قدرت و توان سازمان‌های متولی امنیت، قابل تأمین است. راهبرد اساسی این نگاه توسعه‌ی هر چه بیشتر عده‌ی پلیس و تجهیزات آن و بالطبع بر ناتوان کردن تهدیدکنندگان امنیت اجتماعی، متمرکز است. با توجه به این دیدگاه:

- امنیت یک فرآیند دولتی است و نه یک فرآیند اجتماعی؛
 - امنیت بر ساز و کارهای سخت افزاری تکیه دارد؛
 - امنیت موضوعی مستقل و منفک از سایر مسایل اجتماعی است؛
 - واکنشی بودن اقدامات عملیاتی؛
 - تمرکز بر مجرمین (بیلن، ۱۹۹۰: ۱۰).
- در نقد و بررسی تهدید محوری باید گفت: تهدید محوری به عنوان یک فلسفه و نه به عنوان رویکرد، با مبانی شرعی و تحولات اجتماعی سازگار نیست، ولی در عین حال اشکال اساسی این رویکرد عبارت است از:
- غفلت از بسترهای اجتماعی، علل و عوامل پدید آورنده جرم؛
 - غفلت از مشارکت عمومی و فرهنگ و آموزش همگانی؛
 - واکنشی و انفعالی بودن اقدامات پلیس؛
 - بی‌توجهی به تجارب جهانی.

رویکرد جامعه محوری:

هر چند جامعه محوری دارای ابعاد وسیعی است و پژوهشگران مطالعات امنیتی و پلیسی از آن به عنوان یک فلسفه یاد می‌کنند. (هس و میلر، ۱۳۸۲: ۳۹) جامعه محوری را می‌توان به نحوی متأثر از رویکردی در مرجع امنیت دانست که در آن، جامعه به عنوان مرجع امنیت یاد شده و امنیت را در تمام سطوح آن به نحوی فرآیندی اجتماعی و نه پروژه‌ای رسمی و با ساختار دولتی، تلقی می‌کند.

جامعه محوری به عنوان یک شیوه و راهبرد تأمین امنیت، دارای ویژگی‌ها و پیش فرض‌هایی است که می‌توان به برخی از آن‌ها اشاره کرد:

- امنیت یک فرآیند اجتماعی است؛
- امنیت با مشارکت مردم و سایر نهادها قابل تأمین است؛
- طبق این دیدگاه دولت‌ها به تعبیر دانیل بل^۱ بسیار کوچک‌تر و ضعیف‌تر از آن هستند که بتوانند به تنهایی در مدیریت این آسیب‌ها توفیق حاصل نمایند؛
- امنیت رابطه‌ی مستقیمی با اقتدار و ساز و کارهای امنیتی دارد؛
- امنیت صرفاً وابسته به ساز و کارهای سخت افزاری نیست و رضایتمندی از اقدامات پلیس، جلب اعتماد و حمایت عمومی و تبدیل قوانین و مقررات عمومی به باور و هنجارهای مورد پذیرش مردم، رمز اصلی موفقیت و اثربخشی اقدامات قانونی است. (اصغر افتخاری، ۱۳۸۲: ۳۲-۹۳)

موانع و مشکلات موجود در برقراری تأمین امنیت اجتماعی توسط نیروی انتظامی:

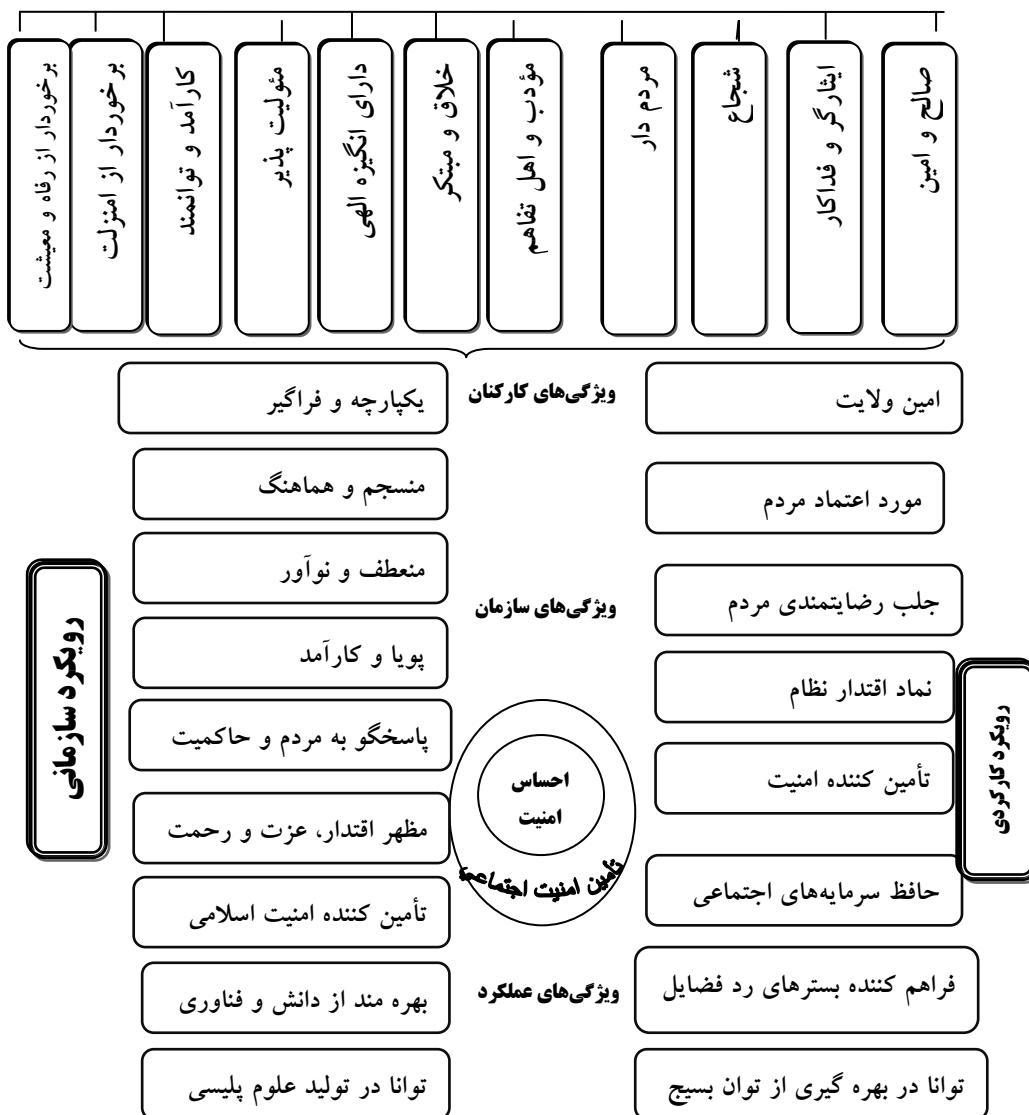
واقعیت این است که وظیفه نیروی انتظامی در تأمین امنیت اجتماعی تعریف عملیاتی در نظر گرفته نشده است و اقداماتی را که این نهاد در تأمین این سطح از امنیت انجام می‌دهد، با مرزهای امنیت عمومی که از وظایف و مأموریت‌های اصلی نیروی انتظامی مندرج در قانون این نیرو مصوب مجلس شورای اسلامی می‌باشد، انطباق دارد و در حقیقت نیروی انتظامی با رویکرد سلبی به تأمین امنیت اجتماعی نگاه می‌کند. به عبارتی نیروی انتظامی امنیت اجتماعی را صرفاً از دریچه‌ی امنیت اخلاقی می‌نگرد؛ یعنی تلقی نیروی انتظامی از نا امنی‌های اجتماعی مواردی چون شیوع فساد و فحشا، بدحجابی و بدپوششی، قاچاق مشروبات الکلی، قاچاق مواد مخدر، پارتی‌های شبانه، کاروان‌های عروسی نامتعارف، روابط نامشروع و ... است که نیروی انتظامی مقابله با این گونه نا امنی‌های اجتماعی را وظیفه خود می‌داند. از طرفی ناجا در آمارهای ارائه شده سالیانه‌ی خود که معمولاً دارای طبقه‌بندی حفاظتی نیز می‌باشد، این گونه آمارها را در راستای محورهای یاد شده به عنوان آمارهای عملکرد نیروی انتظامی در مقابله با نا امنی‌های اجتماعی و تأمین امنیت اجتماعی ارائه می‌نماید.

از طرفی سمت و سوی همایش‌ها، میزگردها، اقدامات و فعالیت‌های نیروی انتظامی خصوصاً پلیس امنیت اخلاقی، پلیس اطلاعات، پلیس آگاهی و غیره با مراجع قضایی، وزارت کشور و سایر نهادها و سازمان‌ها، بیشتر ایفای نقش، در مأموریت‌ها و وظایف سلبی و مقابله‌ای است و تعبیر نیروی انتظامی از انجام این گونه اقدامات انجام وظایف در راستای تأمین امنیت اجتماعی است. این در

حالی است که برخی صاحب نظران و نظریه پردازان امنیت، از جمله عصاریان‌نژاد و نویدنیا در تعاریف و نظریه‌های ارائه شده، اعتقادی به انجام اقدامات مقابله‌ای و سلبی در تأمین امنیت اجتماعی ندارند و مرزهای امنیت اجتماعی را تا جایی می‌دانند که جنبه‌ی نظم عمومی و مقابله با جرایم و ناهنجاری‌های اجتماعی را نداشته باشد. در نتیجه عملکرد فعلی نیروی انتظامی با عنوان تأمین امنیت اجتماعی با مفهوم امنیت اجتماعی مد نظر این تحقیق (آسایش و اطمینان خاطر شهروندان از آسیب‌ها در محل زندگی، کسب و کار، حفظ ارزش‌ها و ...) تفاوت مفهومی و عملی دارد. که تفکیک مرزهای مفهومی آن یکی از اهداف این مقاله است.

به این منظور ویژگی‌های یاد شده و سایر ویژگی‌های مورد نظر و مورد انتظار حضرت امام (ره) و مقام معظم رهبری همچنین سند چشم انداز و قانون ناجا در سند بخشی چشم انداز ناجا در ۱۴۰۴ به تفکیک و به صورت کاربردی آورده شده که در نمودار آورده می‌شود. (ذوالفقاری، ۱۳۸۸ : ۱۶۹-۱۶۶)

رویکرد نیروی انسانی

رویکرد سازمانی

- ویژگی‌های سازمان**
- یکپارچه و فراگیر
 - منسجم و هماهنگ
 - منعطف و نوآور
 - پویا و کارآمد
 - پاسخگو به مردم و حاکمیت
 - مظهر اقتدار، عزت و رحمت
 - تأمین کننده امنیت اسلامی
 - بهره مند از دانش و فناوری
 - توانا در تولید علوم پلیسی

احساس امنیت
تأمین امنیت اجتماعی

- ویژگی‌های عملکرد**
- امین ولایت
 - مورد اعتماد مردم
 - جلب رضایتمندی مردم
 - نماد اقتدار نظام
 - تأمین کننده امنیت
 - حافظ سرمایه‌های اجتماعی
 - فراهم کننده بسترهای رد فضایل
 - توانا در بهره گیری از توان بسیج

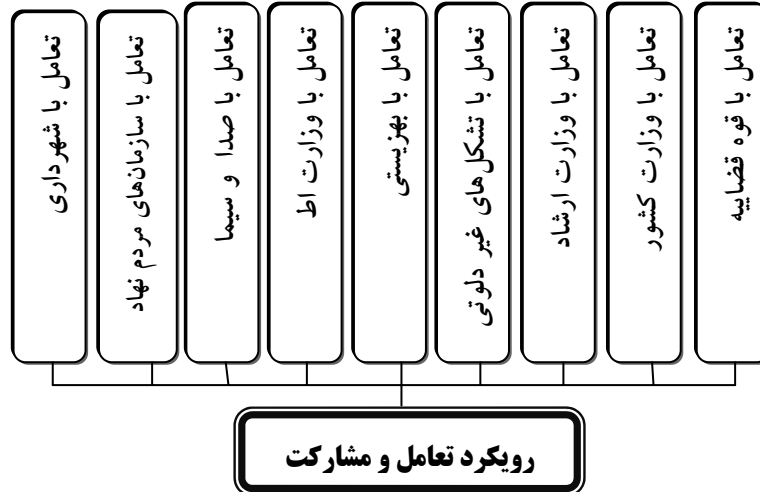
رویکرد کارکردی

برخوردار از سامانه‌های جامع

تأمین کننده امنیت با مشارکت مردم

برخوردار از شدت، دقت و صحت عمل

ویژگی‌های تعاملی

جمع‌بندی نظریات امنیت اجتماعی

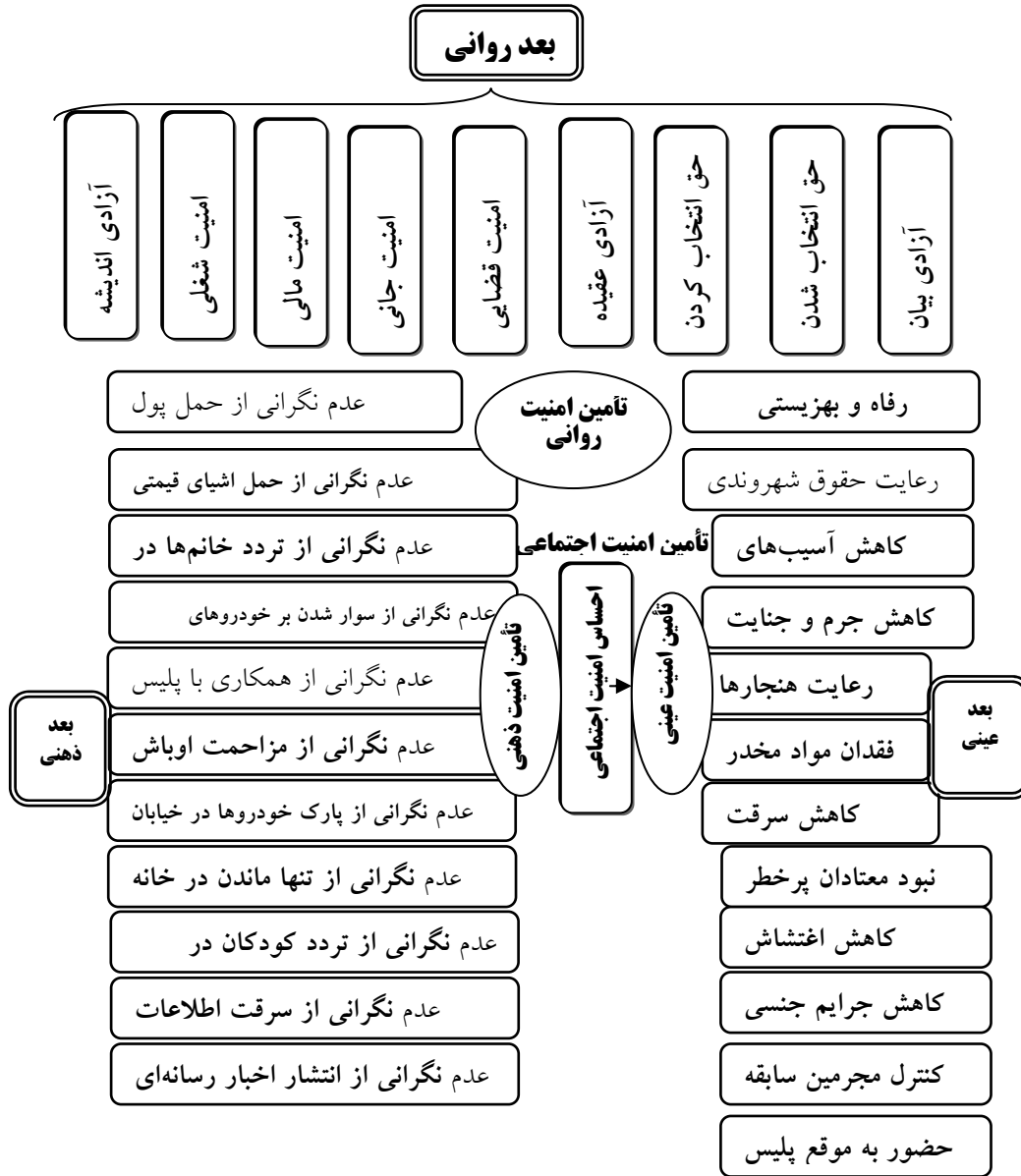
امنیت اجتماعی به عنوان متغیر وابسته دارای ابعاد عینی، ذهنی، روانی و فرهنگی است که این ابعاد از مستندات بالادستی و نظر صاحب نظران غربی و اسلامی استنباط و استخراج گردیده است. هر یک از ابعاد مورد نظر دارای گویه‌هایی می‌باشند که این گویه‌ها قابل اندازه‌گیری بوده و نقش آن‌ها در ساختن بعد مورد نظر و نهایتاً در تأمین امنیت اجتماعی کاملاً برجسته است و در مجموع برآیند شاخص‌ها منجر به احساس امنیت در جامعه و مردم می‌گردد.

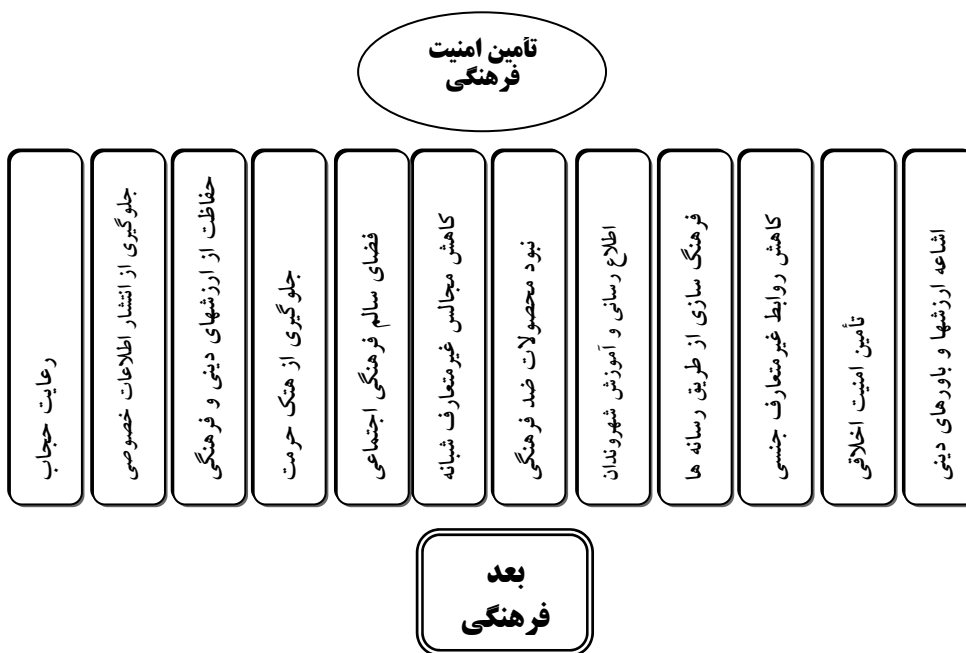
منظور از بُعد عینی، کاهش یا فقدان جرم و جنایت و نهایتاً ناهنجاری‌های اجتماعی است که از مهم‌ترین شاخص‌های وجود امنیت در جامعه می‌باشد. نقش پلیس در کنترل جرایم و سالم‌سازی محیط اجتماعی با انجام اقدام‌های پیش‌گیرانه و اقدام‌های بازدارنده نقشی مؤثر بر امنیت می‌باشد.

منظور از بُعد ذهنی، آن بُعد از امنیت اجتماعی است که با احساس و ادراک عموم در بود و نبود امنیت مستقیماً سر و کار دارد. شاخص‌های این بعد از امنیت دقیقاً بر امنیت اجتماعی مؤثر است و به رضامندی یا عدم رضایت مردم از پلیس ارتباط مستقیم دارد، ضمناً کارآمدی و توانمندی پلیس در ایجاد امنیت اجتماعی، ارتباط مستقیم با احساس امنیت مردم از وجود و یا عدم وجود امنیت دارد. بُعد فرهنگی امنیت اجتماعی به طور دقیق مربوط به وجود ارزش‌ها، باورها و اعتقادهای دینی مردم مرتبط بوده و در حال حاضر به عنوان جدی‌ترین مشکل در بحث امنیت اجتماعی است، تأکید حضرت امام (ره) و مقام معظم رهبری دقیقاً به حفاظت از این بعد از امنیت مرتبط بوده و بزرگ‌ترین وظیفه‌ی نیروی انتظامی را حفظ ارزش‌ها عنوان نموده‌اند.

آخرین بُعد امنیت اجتماعی، بُعد روانی است که به امنیت جان، مال، شغل، اندیشه، آزادی، امنیت قضایی و انتظامی افراد جامعه مربوط می‌شود که مرتبط با حاکمیت و نهادهای آن در تأمین امنیت اجتماعی مردم می‌گردد و شاخص‌های آن نیز قابل اندازه‌گیری می‌باشد.

مدل مفهومی :

روش تحقیق و ابزار گردآوری اطلاعات

روش تحقیق، موردی - زمینه‌ای با رویکرد همبستگی است. در این تحقیق برای جمع آوری اطلاعات از روش‌های اسنادی (فیش‌برداری به صورت توصیفی)، پیمایشی با استفاده از پرسشنامه و مصاحبه با خبرگان استفاده شده است.

جامعه آماری و حجم نمونه

در این تحقیق نمونه‌گیری به صورت احتمالی صورت پذیرفته است. حجم نمونه از طریق فرمول کوکران برابر با ۱۸۳ نفر مشخص و تعداد ۳۰۰ پرسشنامه بین جامعه‌ی آماری توزیع شد که ۲۱۰ پرسشنامه جمع‌آوری گردید. سپس اطلاعات مندرج در پرسشنامه‌های جمع‌آوری شده مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت و

گویه های مربوط به مقیاس های سنجش متغیرهای مطرح شده در سؤال‌ها به شرح زیر استخراج شد: ضمناً جامعه آماری تحقیق فرماندهان جایگاه های خدمتی ۱۸ و بالاتر، استادان دانشگاههای نظامی و امنیتی و مسئولان معاونت اجتماعی وزارت کشور می‌باشند که براساس جدول مربوطه تعیین و پرسشنامه بین آنان توزیع گردیده است.

شاخص های متغیر مستقل (نقش نیروی انتظامی)

مؤلفه	عنوان	توضیح
اول	پیشگیری از وقوع جرایم و ناهنجاری های اجتماعی	۱۷ شاخص به این مؤلفه اختصاص داده شده و نتایج نشان می‌دهند: در مجموع ۱/۳۲ درصد افراد نمونه آماری معتقدند شاخص های مورد نظر در حد خیلی کم، ۱۲/۶۹ درصد در حد کم، ۴۸/۳۵ درصد در حد زیاد و ۳۷/۱ درصد در حد خیلی زیاد در پیش گیری از وقوع ناهنجاری های اجتماعی تأثیر دارند. تنها ۰/۵۶ درصد نیز گفته اند هیچ تأثیری ندارد.
دوم	نظارت بر حفظ انضباط اجتماعی	۱۵ شاخص به این مؤلفه اختصاص داده شد و نتایج نشان می‌دهند: که در مجموع ۰/۸۸ درصد افراد نمونه آماری معتقدند شاخص های تعریف شده در حد خیلی کم، ۹/۵ درصد در حد کم، ۴۳/۶۵ درصد در حد زیاد و ۴۵/۶۶ درصد در حد خیلی زیاد در حفظ نظم اجتماعی تأثیر دارند. تنها ۰/۳ درصد در این زمینه گفته اند تأثیری ندارد.
سوم	رعایت حقوق شهروندی	۱۵ شاخص به این مؤلفه اختصاص داده شد و نتایج نشان می‌دهند: در مجموع ۰/۳ درصد افراد نمونه آماری معتقدند شاخص های تعیین شده این متغیر در حد خیلی کم، ۶/۲۱ درصد در حد کم، ۴۱/۶ درصد در حد زیاد و ۴۱/۶ درصد در حد خیلی زیاد در رعایت حقوق شهروندی تأثیر دارند. تنها ۰/۱ درصد در این زمینه گفته اند تأثیری ندارد.
چهارم	تعامل اجتماعی با نهادها، سازمان ها و بخش خصوصی	۱۳ شاخص به این مؤلفه اختصاص داده شد و نتایج نشان می‌دهند: در مجموع ۰/۹ درصد افراد نمونه آماری معتقدند شاخص های تعیین شده در حد خیلی کم، ۹/۸ درصد در حد کم، ۴۴/۶۸ درصد در حد زیاد و ۴۴/۲۵ درصد در حد خیلی زیاد در تعامل اجتماعی با نهادها، سازمانها و بخش خصوصی تأثیر دارند. تنها ۰/۳۱ درصد در این زمینه گفته اند تأثیری ندارد.

نقش نیروی انتظامی در تأمین امنیت اجتماعی ۳۵

<p>۱۵ شاخص به این مؤلفه اختصاص داده شد و نتایج نشان می‌دهند: در مجموع ۰/۳ درصد افراد نمونه آماری معتقدند شاخص‌های تعیین شده در حد خیلی کم، ۵/۱۱ درصد در حد کم، ۴۰/۶ درصد در حد زیاد و ۴۳/۸ درصد در حد خیلی زیاد در ارائه خدمات اجتماعی تأثیر دارند. تنها ۰/۱ درصد در این زمینه گفته‌اند تأثیری ندارد.</p>	<p>ارائه خدمات اجتماعی</p>	<p>پنجم</p>
<p>۱۲ شاخص به این مؤلفه اختصاص داده شد و نتایج نشان می‌دهند: در مجموع ۰/۹۵ درصد افراد نمونه آماری معتقدند شاخص‌های تعیین شده در حد خیلی کم، ۶/۱۹ درصد در حد کم، ۴۱/۴۱ درصد در حد زیاد و ۵۱/۰۸ درصد در حد خیلی زیاد در رضامندی از عملکرد پلیس تأثیر دارند. تنها ۰/۳۷ درصد در این زمینه گفته‌اند تأثیری ندارد.</p>	<p>رضامندی از عملکرد پلیس</p>	<p>متغیر واسط</p>

شاخص‌های متغیر وابسته (امنیت اجتماعی)

۳۵ شاخص به این متغیر اختصاص داده شد و نتایج نشان می‌دهند که در مجموع ۹/۳۸ درصد افراد نمونه آماری معتقدند شاخص‌های تعیین شده در حد خیلی کم، ۲۸/۸۷ درصد در حد کم، ۳۳/۷ درصد در حد زیاد و ۲۱/۲۵ درصد در حد خیلی زیاد بر امنیت عینی و ذهنی شهروندان تأثیر دارند. تنها ۶/۸ درصد در این زمینه گفته‌اند تأثیری ندارد.

فرضیه	عنوان	توضیح
اول	بررسی رابطه بین نقش ناجا و تأمین امنیت اجتماعی با رویکرد پیش‌گیری از وقوع جرایم و ناهنجاری‌های اجتماعی	نتایج نشان می‌دهند که ضریب همبستگی بین پیش‌گیری از ناهنجاری‌ها (به عنوان یکی از نقش‌های ناجا) با امنیت اجتماعی برابر ۰/۴۱۸ است و ۱۷/۵ درصد از واریانس متغیر امنیت اجتماعی را تبیین می‌کند. بر اساس جدول تحلیل واریانس پیش‌گیری از ناهنجاری‌های اجتماعی در تبیین متغیر امنیت اجتماعی معنی‌دار است. این جدول نمایانگر این نکته است که بین ناهنجاری‌های اجتماعی (به عنوان یکی از نقش‌های ناجا) و امنیت اجتماعی همبستگی معنی‌داری وجود دارد و از روی نمرات پیش‌گیری از ناهنجاری‌های اجتماعی در جامعه می‌توان میزان امنیت اجتماعی را پیش‌بینی نمود. معادله رگرسیون حاصل از این مطالعه به شرح زیر است: $\bar{Y} = a + b1x1 = 26/269 + 1/181x1$
دوم	بررسی رابطه بین نقش ناجا و تأمین امنیت اجتماعی با رویکرد نظارت بر حفظ انضباط اجتماعی	نتایج نشان می‌دهند که میزان ضریب همبستگی بین حفظ انضباط اجتماعی (به عنوان یکی از نقش‌های ناجا) با امنیت اجتماعی برابر ۰/۴۰۰ بوده و این نقش ۱۶ درصد از واریانس متغیر امنیت اجتماعی را تبیین می‌کند. همچنین بر اساس جدول تحلیل واریانس مشاهده‌های نظارت بر حفظ انضباط اجتماعی در تبیین متغیر امنیت اجتماعی معنی‌دار است لذا بین نظارت بر حفظ انضباط اجتماعی (به عنوان یکی از نقش‌های ناجا) با امنیت اجتماعی همبستگی معنی‌داری وجود دارد. معادله رگرسیون حاصل از این مطالعه به شرح زیر است: $x1 \cdot 183/0 + 317/40 \cdot \bar{Y} = a + b1x1 =$
سوم	بررسی رابطه بین نقش ناجا و تأمین امنیت اجتماعی با رویکرد رعایت حقوق شهروندان	نتایج نشان می‌دهند که ضریب همبستگی بین رعایت حقوق شهروندی (به عنوان یکی از نقش‌های ناجا) با امنیت اجتماعی برابر ۰/۳۸۷ است و این نقش ۱۵/۵ درصد از واریانس متغیر امنیت اجتماعی را تبیین می‌کند. همچنین بر اساس جدول تحلیل واریانس رعایت حقوق شهروندان در تبیین متغیر امنیت اجتماعی معنی‌دار است. بین رعایت حقوق شهروندان (به عنوان یکی از نقش‌های ناجا) با امنیت اجتماعی همبستگی معنی‌داری وجود دارد. معادله رگرسیون حاصل از این مطالعه به شرح زیر است: $+1/068x1v4/78\bar{Y} = a + b1x1 =$
چهارم	بررسی رابطه بین نقش ناجا و	نتایج نشان می‌دهند که ضریب همبستگی بین تعامل اجتماعی با نهادها،

نقش نیروی انتظامی در تأمین امنیت اجتماعی ۳۷

	<p>تأمین امنیت اجتماعی با رویکرد تعامل اجتماعی با نهادهای، سازمانها و بخش خصوصی و مردم</p>	<p>سازمانها و بخش خصوصی (به عنوان یکی از نقش‌های ناجا) با امنیت اجتماعی برابر ۰/۴۴۰ بوده و این نقش ۱۹/۴ درصد از واریانس متغیر امنیت اجتماعی را تبیین می‌کند. براساس جدول تحلیل واریانس تعامل اجتماعی بانهادها، سازمانها و بخش خصوصی در تبیین امنیت اجتماعی معنی‌داراست. لذا بین تعامل اجتماعی با نهادهای، سازمانها و بخش خصوصی (به عنوان یکی از نقش‌های ناجا) با امنیت اجتماعی همبستگی وجود دارد.</p> <p>معادله رگرسیون حاصل از این مطالعه به شرح زیر است.</p> $/996x1 \cdot \check{Y} = a+ b1x1 = 29/736+$
پنجم	<p>بررسی رابطه بین نقش ناجا و تأمین امنیت اجتماعی بارویکرد آرایه خدمات اجتماعی</p>	<p>نتایج نشان می‌دهند که ضریب همبستگی بین آرایه خدمات اجتماعی (به عنوان یکی از نقشهای ناجا) با امنیت اجتماعی برابر ۰/۳۷۴ بوده و ۱۴/۲ درصد از واریانس متغیر امنیت اجتماعی را تبیین می‌کند. لذا این متغیر در تبیین متغیر امنیت اجتماعی معناداراست. معادله رگرسیون حاصل از این مطالعه به شرح زیر است.</p> $x1 \cdot \check{Y} = a+ b1x1 = 1832/0 + 877/47$
ششم	<p>بررسی رابطه بین نقش ناجا در تأمین امنیت اجتماعی بارویکرد رضامندی مردم از عملکرد پلیس</p>	<p>نتایج نشان می‌دهند که ضریب همبستگی بین رضامندی شهروندان از عملکرد پلیس با امنیت اجتماعی برابر ۰/۴۱۲ است و ۱۶/۹ درصد از واریانس متغیر امنیت اجتماعی را تبیین می‌کند. براساس تحلیل واریانس رضامندی شهروندان از عملکرد پلیس در تبیین متغیر امنیت اجتماعی معنی‌دار بوده و بین رضامندی شهروندان از عملکرد پلیس با امنیت اجتماعی همبستگی معنی‌داری وجود دارد.</p> <p>معادله رگرسیون حاصل از این مطالعه به شرح زیر است.</p> $x1 \cdot \check{Y} = a+ b1x1 = 1244/1 + 425/37$

شاخص‌های خاص متغیر امنیت اجتماعی در ج.ا. ایران

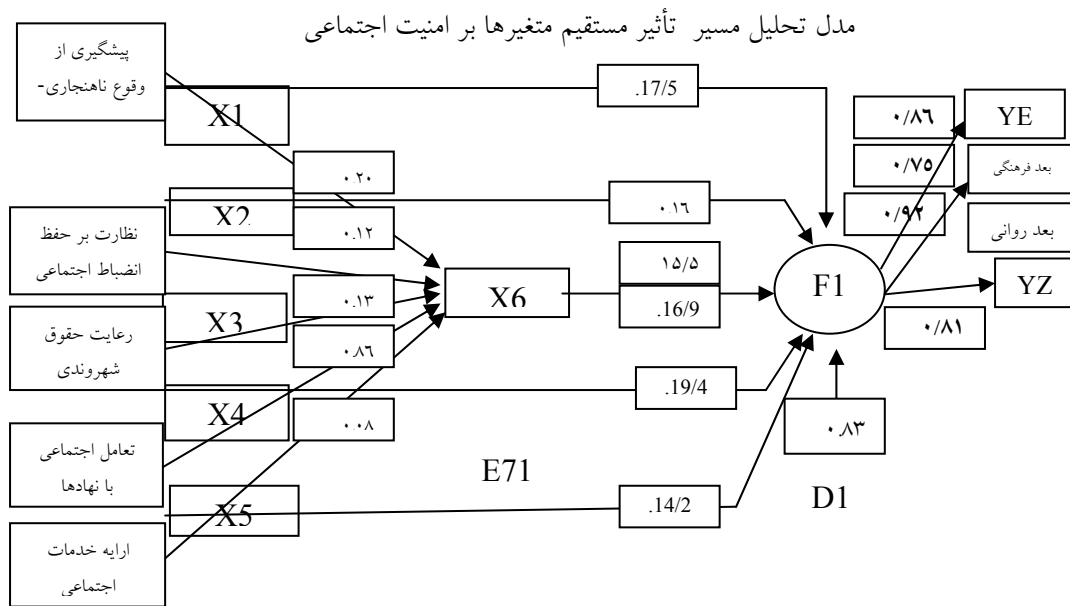
ردیف	بُعد	شاخص
۱	از بعد عینی امنیت اجتماعی	حاکمیت ارزش‌ها، باورها و اعتقادهای دینی؛ کاهش جرایم اجتماعی؛ کاهش ناهنجاری‌های اخلاقی در جامعه؛ کاهش شکاف بین طبقات اجتماعی؛ سالم‌سازی فضای مجازی؛ حضور عینی و علنی پلیس در همه نقاط؛ سالم‌سازی پارک‌ها و تفریح‌گاه‌ها.
۲	از بعد ذهنی امنیت اجتماعی	نگرانی از حمل پول نقد؛ نگرانی از حمل اشیای گران قیمت؛ نگرانی از همکاری با پلیس؛ نگرانی از ترک منزل به مدت چند روز؛ نگرانی از پارک اتومبیل در خیابان.
۳	از بعد فرهنگی	نگرانی از فضای ناسالم فرهنگی؛ نگرانی از توهین به ارزش‌ها؛ بد حجایی و پوشش نامناسب؛ نگرانی از انتشار اطلاعات و عکس‌های خصوصی مردم؛ توزیع و فروش محصولات ضد فرهنگی؛ توزیع تجهیزات ماهواره‌ای و پخش برنامه‌های تلویزیونی بیگانگان.
۴	از بعد روانی	امنیت جانی؛ امنیت مالی؛ امنیت شغلی؛ امنیت قضایی.

جدول بالا نتیجه مصاحبه با ۳۰ تن از نخبگان که در زمینه امنیت اجتماعی دارای اثر و نظر هستند که ۲۰ نفر از آنان دارای مدرک دکترا و ۱۰ نفر دارای مدرک کارشناسی ارشد می‌باشند.

بررسی رابطه بین نقش ناجا و امنیت اجتماعی (اثبات فرضیه اول)

مدل فوق مدل تحلیل مسیر تأثیر متغیرهای مستقل بر متغیر امنیت اجتماعی است. در این مدل متغیر رضایت از عملکرد پلیس به عنوان متغیر واسطه در نظر گرفته شده و تأثیر سایر متغیرهای مستقل بر امنیت اجتماعی از طریق متغیر رضایت و به طور غیر مستقیم ترسیم شده است. ضرایب مسیر ضرایب استاندارد شده می‌باشند و این مدل (ضرایب بین صفر تا ۱ می‌باشند و هر چه ضریب به یک نزدیک تر باشد رابطه بیشتری با متغیر وابسته دارد) همچنان که در مدل متغیر X4 یعنی تعامل اجتماعی، سازمان‌ها دارای بیشترین رابطه با رضایت می‌باشد، سپس پیش‌گیری از جرایم بیشترین رابطه را دارد.

همچنین متغیر رضایت دارای ضریب تأثیر بالا یعنی ۴۲ درصد بر امنیت اجتماعی است معادله معنی داری مسیرهای فوق در زیر نشان داده شده است.

توضیح: ضریب‌های استاندارد اعدادی هستند بین ۰ تا ۱، به هر میزان به صفر نزدیک باشند، نشان‌گر رابطه کمتر (نبود رابطه) و به هر میزان به یک نزدیک باشند، نشان‌گر

در مدل قبل رابطه متغیرهای مستقل $x1$ تا $x5$ با امنیت اجتماعی به طور غیرمستقیم و از طریق رضایتمندی از عملکرد پلیس بررسی شده در این قسمت رابطه مستقیم متغیرهای مستقل با امنیت نیز در کنار رابطه غیر مستقیم بررسی شده است.

همچنان که مدل نشان می‌دهد ضرایب مسیر $x4$ دارای بالاترین ضریب می‌باشد. همچنان که دیده می‌شود پیشگیری از جرایم، رضایتمندی و انضباط اجتماعی، در رتبه‌های بعدی قرار دارند. معادله معنی دار ضرایب مسیر نیز نشان می‌دهد که از میان مؤلفه‌های متغیر مستقل، مؤلفه $x5$ یعنی آرایه خدمات اجتماعی به مردم رابطه معنی داری کمتری با امنیت اجتماعی نسبت به سایر مؤلفه‌ها دارد.

احتساب میانگین مؤلفه‌های متغیر مستقل بر میزان قدرت تبیین متغیرها نیز نشان می‌دهد که رابطه مستقیم متغیر مستقل با امنیت اجتماعی $0/17$ درصد است که نشان می‌دهد متغیر مستقل توانسته است 17 درصد از تغییرات متغیر وابسته یعنی امنیت اجتماعی را تبیین نمایند.

نتیجه گیری :

در این مقاله، مؤلفه‌های متغیر مستقل شامل: پیش‌گیری از وقوع جرایم و ناهنجاری‌های اجتماعی، نظارت بر حفظ انضباط اجتماعی، رعایت حقوق شهروندی، ارائه خدمات اجتماعی و تعامل اجتماعی با نهادها، سازمان‌ها، بخش خصوصی و جلب مشارکت مردمی از ادبیات نظری و همچنین شاخص‌های متغیر وابسته که مؤلفه‌های نامبرده بر آن تأثیرگذار می‌باشند، استخراج گردید. متغیر واسطه با عنوان رضایتمندی از عملکرد پلیس که متغیرهای مستقل بر آن تأثیر مستقیم داشته و در تأمین امنیت اجتماعی تأثیرگذار می‌باشند نیز شناسایی و مشخص گردید.

در توصیف گویه‌های مربوط به مقیاس‌های سنجش مطرح شده در سؤالات در مجموع ۴۸/۳۵ درصد پاسخ‌گویان معتقدند: ۱۷ شاخص تعیین شده برای متغیر مستقل پیش‌گیری از وقوع جرایم و ناهنجاری‌های اجتماعی، در حد خیلی زیاد و ۳۷/۱ درصد از آنان معتقدند: شاخص‌های تعیین شده در حد زیاد، در ساختن متغیر مستقل پیش‌گیری تأثیر دارند. فقط ۰/۵۶ درصد از پاسخ‌گویان گویه‌ها را بی‌تأثیر در متغیر عنوان نموده‌اند.

- در بیان و توصیف تأثیر گویه‌های تعیین شده در متغیر مستقل نظارت بر رعایت انضباط اجتماعی، در مجموع ۰/۳۰ درصد پاسخ‌گویان معتقدند: گویه‌ها در ساختن متغیر فاقد نقش و تأثیر بوده و ۴۳/۶۵ درصد تأثیر را در حد زیاد و ۴۵/۲۶ درصد از آنان تأثیر را در حد خیلی زیاد عنوان نموده‌اند.
- در توصیف تأثیر گویه‌های تعیین شده در متغیر مستقل رعایت حقوق شهروندی که ۱۵ گویه را شامل می‌شود یک درصد از پاسخ‌گویان گویه‌ها را

- در ساختن متغیر بی‌تأثیر، ۶/۱ تأثیر را زیاد و ۶/۱ تأثیر را خیلی زیاد عنوان نموده‌اند.
- در توصیف میزان تأثیر گویه‌های تعیین شده در متغیر مستقل تعامل اجتماعی با نهادها، سازمان‌ها و... ۳۱/۰ درصد از پاسخ‌گویان گویه‌ها را بی‌تأثیر در ساخت متغیر، ۲۵/۴۴ درصد تأثیر را خیلی زیاد و ۶۸/۴۴ درصد تأثیر را در حد زیاد برای ساختن متغیر فوق مؤثر دانسته‌اند.
 - در توصیف میزان تأثیر گویه‌های تعیین شده در ساختن متغیر مستقل ارائه خدمات اجتماعی در مجموع ۱۰/۰ درصد از پاسخ‌گویان گویه‌های پانزده گانه را در ساخت متغیر بی‌تأثیر در عین حال ۶/۴۰ درصد آنان تأثیر را در حد زیاد و ۸/۴۳ درصد تأثیر را در حد خیلی زیاد عنوان نموده‌اند.
 - همچنین در توصیف میزان تأثیر گویه‌ها در ساخت متغیر واسط رضامندی از عملکرد پلیس، در مجموع ۳۷/۰ درصد از پاسخ‌گویان گویه‌ها را بی‌تأثیر، ۴۱/۴۱ درصد تأثیر گویه‌ها را در حد زیاد و ۸/۵۱ درصد تأثیر گویه‌ها را در حد خیلی زیاد عنوان نموده‌اند.
 - در توصیف میزان تأثیر گویه‌های مرتبط با متغیر وابسته (امنیت اجتماعی) که ۳۵ گویه را شامل می‌شود، می‌توان گفت ۸/۶ درصد از پاسخ‌گویان تأثیر گویه‌ها در ساخت متغیر را بی‌تأثیر، ۷/۳۳ درصد پاسخ‌گویان تأثیر گویه‌ها را زیاد و ۲۵/۲۱ درصد از پاسخ‌گویان میزان تأثیر را خیلی زیاد بر امنیت عینی و احساس امنیت شهروندان، مؤثر عنوان نموده‌اند.

پیشنهادهای اجرایی

به دلیل تعدد شاخص‌ها در هر متغیر، پیشنهادها مطابق با مهم‌ترین شاخص‌هایی که از مدل استخراج گردیده به شرح زیر ارائه می‌گردد:

مهم‌ترین شاخص در مؤلفه پیشگیری از وقوع جرم و ناهنجاری‌های اجتماعی شاخص: حضور عینی و علنی پلیس در مناطق جرم خیز است که در این رابطه پیشنهاد می‌گردد:

- نسبت به سازماندهی پلیس غیررسمی از جمله پلیس‌های محله، شبگرد، مدرسه، پارک بانها، افتخاری، شرکت‌های حفاظتی و مراقبتی و ... توسط پلیس پیش‌گیری اقدام لازم به عمل آید؛
- با توجه به جغرافیای جرم، مناطق جرم خیز، شناسایی شوند و پلیس با استقرار پاسگاه‌های موقت و ثابت به صورت دائم در این مناطق حضور عینی داشته و به صورت سیار بر این مناطق نظارت نماید؛
- مجرمان سابقه دار شناسایی و با هماهنگی مراجع قضایی، دارای شناسنامه شده و تحت نظارت دقیق مراکز انتظامی قرار گیرند؛
- هر گونه ناامنی، تخلف و جرم در این گونه مناطق با حساسیت و دقت مورد بررسی و توجه پلیس قرار گیرد.

مهم‌ترین شاخص در مؤلفه نظارت بر انضباط اجتماعی

شاخص: در دسترس بودن و حضور به موقع پلیس هنگام نیاز شهروندان است که در رابطه با آن پیشنهادهای زیر ارائه می‌گردد:

- ارتقای تحرک و توانمندی پلیس با ایجاد سازماندهی پلیس چابک برای حضور به موقع؛
- استفاده از وسایل نقلیه سبک و تندرو در قالب تیم‌های عملیاتی مانند موتورسیکلت؛
- استفاده از بالگرد با توجه به اهمیت حضور پلیس و نیاز شهروندان؛
- وجود سیستم ارتباطی بین مردم و پلیس و امکان سهولت ارتباط در مواقع مورد نیاز.

مهم‌ترین شاخص در مؤلفه رعایت حقوق شهروندی

شاخص: آگاه کردن مردم نسبت به حقوق شهروندی خود که در این رابطه پیشنهادها زیر ارائه می‌گردد:

- تهیه بروشورهای مناسب به منظور آگاهی مردم از حقوق شهروندی و توزیع آن در مناسبت‌ها، نمایشگاه‌ها و غیره؛
- نصب تابلوهای حاوی حقوق شهروندی در بازداشتگاه‌ها، زندان‌ها، کلانتری‌ها و پاسگاه‌های انتظامی؛
- تفهیم حقوق شهروندی به متهمان و مجرمان پس از دستگیری از طریق مأموران انتظامی؛
- اطلاع رسانی مناسب از طریق رسانه‌ها، در راستای آگاهی مردم از حقوق شهروندی خود؛
- رسیدگی به شکایات و انتقادهای مردم توسط مرکز ۱۹۷ ناجا پیرامون نقض حقوق شهروندی و اطلاع رسانی به مردم.

مهم‌ترین شاخص در مؤلفه ارایه خدمات اجتماعی

شاخص: ارایه خدمات راهنمایی و رانندگی در برقراری امنیت ترافیکی است که در رابطه با آن پیشنهادهای زیر ارائه می‌گردد:

- تجهیز فنی خیابان‌ها و بزرگراه‌ها به سیستم‌های فنی کنترل و نظارت بر ترافیک و اعمال مقررات؛
- توسعه گشت‌های نامحسوس پلیس بزرگراه‌ها و ناامن کردن جاده‌ها برای متخلفان و مجرمین؛
- تعامل با پلیس انتظامی در راستای ایجاد انضباط ترافیکی؛
- آموزش رانندگان متخلف و وادار کردن آنان به رعایت مقررات راهنمایی و رانندگی؛
- حضور به موقع در صحنه تصادف و اعمال قانون اقناع متخلفان در حد امکان با رفتار مناسب و اعمال مقررات.

مهم‌ترین شاخص در مؤلفه تعامل با نهادها، سازمان‌ها و مردم

شاخص: تعامل با نیروهای مقاومت بسیج است که در رابطه با آن پیشنهادهای زیر ارائه می‌گردد:

- همکاری بسیج با ناجا در حیطه وظایف قانونی در تأمین امنیت اجتماعی؛
- توسعه کار فرهنگی توسط بسیج در تسهیل مأموریت‌های ناجا در تأمین امنیت اجتماعی؛
- برگزاری نشست‌های مشترک و تنظیم توافق نامه‌هایی در زمینه همکاری‌های مشترک در تأمین امنیت اجتماعی؛

- توسعه فعالیت‌های فرهنگی و بسترسازی در راستای امنیت اجتماعی با همکاری بسیج، روحانی مساجد و مردم؛
- توسعه فریضه امر به معروف و نهی از منکر با همکاری و هماهنگی بسیج و مساجد؛
- اقامه نماز و تسهیل در برگزاری نماز و تشویق مردم خصوصاً جوانان به شرکت در نماز در مساجد با همکاری و هماهنگی بسیج؛
- بهره‌گیری از اطلاعات موجود بسیج و منابع آن توسط ناجا و نظارت و کنترل محله‌ها و اماکن جرم خیز و ناامن.

مهم‌ترین شاخص در مؤلفه رضایت‌مندی از عملکرد پلیس

شاخص: ارتقای کیفیت خدمات رسانی به مردم که در رابطه با آن پیشنهادهای زیر ارائه می‌گردد:

- توسعه پلیس الکترونیک و شرکت‌های حفاظتی مراقبتی و حمایت از آنها توأم با نظارت جدی؛
- توسعه خدمات انتظامی و امنیتی از طریق بخش خصوصی و با استفاده از امکانات دولت الکترونیک؛
- ارائه خدمات امنیتی، انتظامی، اجتماعی صادقانه، با دلسوزی و بدون منت و انتظار غیرمتعارف به مردم ارائه گردد؛
- خدمات در اسرع وقت و با کیفیت مطلوب به مردم ارائه گردد؛
- پلیس در پاسخ‌گویی به انتظارات مردم، سرعت عمل لازم را داشته باشد؛

- خدمات امنیتی، انتظامی، ترافیکی، رفاهی و مشاوره‌ای از طریق متخصصات مربوط در هر نوع خدمت، به مردم ارائه گردد.

منابع :

۱. قرآن کریم.
۲. قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۶۸.
۳. سند چشم انداز بیست ساله توسعه سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی ۱۴۰۴ جمهوری اسلامی ایران.
۴. آراسته خو، محمد (۱۳۸۱). فرهنگ اصطلاحات علمی - اجتماعی، تهران: انتشارات پایخش.
۵. آرون، ریمون (۱۳۷۰). مراحل اساسی اندیشه در جامعه شناسی، ترجمه باقرپرهم، تهران: انتشارات انقلاب اسلامی.
۶. آزر، ادوارد و این مون چونگ (۱۳۷۹). امنیت ملی در جهان سوم، ترجمه: ناشر، تهران: پژوهشکده مطالعات راهبردی.
۷. افتخاری، اصغر (۱۳۸۲). مراحل بنیادین اندیشه در مطالعات امنیتی، تهران: پژوهشکده مطالعات راهبردی.
۸. ام هس کارن و میلر لیندا (۱۳۸۲). پلیس در اجتماع، ترجمه محمدرضا کلهر، تهران: معاونت پژوهش دانشگاه علوم انتظامی.
۹. بوزان، باری (۱۳۸۶). چارچوبی تازه بر تحلیل امنیت، ترجمه علیرضا طیب، تهران: انتشارات پژوهشکده مطالعات راهبردی.
۱۰. بیلینس، جان اسمیت، استیو (۱۳۸۳). جهانی شدن سیاست: روابط بین الملل در عصر نوین، ترجمه ابوالقاسم راه چمنی، تهران: موسسه فرهنگی مطالعات و تحقیقات بین المللی ابرارمعاصر.

۱۱. ترنر، جاناتان (۱۳۷۳). ساخت نظریه‌های جامعه‌شناسی، ترجمه عبدالعلی لهسایی زاده، شیراز: انتشارات نوید.
۱۲. چلبی، مسعود (۱۳۷۵). جامعه‌شناسی نظم، تهران: نشر نی.
۱۳. ذوالفقاری، حسین (۱۳۸۸). «پلیس، امنیت و حقوق شهروندی در چشم‌انداز ۱۴۰۴ ج.ا.ا»، مجموعه میزگردهای همایش علمی پلیس، امنیت و چشم‌انداز ۱۴۰۴، ناشر: سازمان تحقیقات و مطالعات ناجا.
۱۴. سازمان عقیدتی سیاسی ناجا (۱۳۸۵). نیروی انتظامی در بیانات مقام معظم رهبری، تهران: انتشارات سازمان عقیدتی سیاسی ناجا.
۱۵. سلیمانی، داود (۱۳۷۶). «بررسی رابطه ایمان، عدالت، رشد، توسعه اقتصادی و امنیت اجتماعی»، مجموعه مقالات در همایش توسعه و امنیت عمومی، تهران: انتشارات ساعس ناجا.
۱۶. صالح، صعی (۱۳۸۰). نهج البلاغه امام علی (ع).
۱۷. فراستخواه، مقصود (۱۳۷۶). «امنیت در قرآن»، مجموعه مقالات همایش امنیت و راه‌کارهای توسعه، تهران: انتشارات ساعس ناجا.
۱۸. کیویستیو، پیتر (۱۳۷۸). اندیشه‌های بنیادی در جامعه‌شناسی، ترجمه منوچهر صبوری، تهران: نشر نی.
۱۹. کریمائی، علی اعظم (۱۳۸۹). نقش نیروی انتظامی در تأمین امنیت اجتماعی؛ ارائه الگوی مناسب، رساله دکتری، دانشگاه دفاع ملی.

۲۰. مؤذن جامی، محمدهادی، (۱۳۸۴). «تاملی بر مفهوم نظم و امنیت و عوامل مرتبط با آن»، فصلنامه مطالعات امنیت اجتماعی، سال اول، شماره اول، بهار ۸۴.
۲۱. موسوی، یعقوب (۱۳۸۲). موانع توسعه حقوق شهروندی در کلان شهر تهران، تهران: پژوهشکده علوم انسانی و اجتماعی جهاد دانشگاهی.
۲۲. میلر لیندا و هس کارن (۱۳۸۲). پلیس در اجتماع، تهران: دانشگاه علوم انتظامی.
۲۳. نوید نیا، منیژه (۱۳۸۴). «بررسی ابعاد امنیت اجتماعی در مطالعه بین خانواده‌های ساکن شهر تهران»، فصلنامه مطالعات امنیت اجتماعی، سال اول، شماره دوم و سوم.
۲۴. نویدنیا، منیژه (۱۳۸۱). امنیت اجتماعی؛ روایتی جامع، تهران: پژوهشکده مطالعات راهبردی.
۲۵. نویدنیا، منیژه (۱۳۸۲). درآمدی بر امنیت اجتماعی، تهران: پژوهشکده مطالعات راهبردی، شماره ۱۹.